

A large brown bear is the central focus, positioned in a museum-like setting. The bear is standing on a red carpet. In the background, there is a large blue tapestry with intricate patterns and figures. The lighting is warm, highlighting the bear's fur and the texture of the tapestry.

ETNOLOGIE VÝCHODNÍCH SLOVANŮ

Barbora Navrátilová Machová

Podzim 2023

ETNOLOGIE VÝCHODNÍCH SLOVANŮ

- Stereotypy, vyhodnocení dotazníku
- Vtipy – platforma pro výzkum stereotypů
- Faktory a aspekty utváření moderních národů
 - Rusové
 - Ukrajinci
 - Bělorusové
 - Rusíni - jsou národ nebo ne?

**Je mnoho způsobů,
jak dostat medvěda z nory.**

Ale není žádný způsob, jak ho vrátit zpět...

STEREOTYPY O VÝCHODOSLOVANSKÝCH NÁRODECH

STEREOTYP

= ustálený, selektivní, zkratkovitý soud o druhém, který se v rámci delšího časové kontinua tvoří a traduje, ustrnulá představa, anachronická.

Často vnímán negativně jako nepřesný, zkreslující až nepravdivý.

Proč stereotypy studujeme?

pohostinní

uzavření ve své komunitě

bizarní zážitky (videa na youtube)

je jich toli, že lidi nevnímají jako lidi, ale jako čísla (masa lidí)

ruský medvěd

pompéznost, megalomanství

velký počet milionářů, ale i velká chudoba

úplatky =
styl života

hodinky

často používají
kopr v kuchyni

Velký Bratr

adidas teplákové
soupravy

ušanky

krajina

protikladů, velká
rozmanitost

nízká gramotnost

nacionalisti

nadvláda jednoho, Putin
(na toho by nestačil papír)

válka

arogantní

(na dovolené v zahraničí),
zbytek světa je "spodina",
vyvyšování Rusů nad ostatní
národy/menšiny (3)

Nepřátelé světa (aktuálně)

RUSOVÉ

zima - chladné klima, zima
jako v Rusku (na Sibiři) - 2

mafie, oligarchové (2)

vodka,
alkohol,
domácí
nadprodukce
alkoholu (7)

**bezcitní, krutí,
hrubí**, na války nahlíží
jinak (nevadí jim smrt,
"omylem tam padají
lidi z oken") 2

patriarchální společnost

houževnatí

snaha o nadřazenost - Putinova
politika

stále živý odkaz carského Ruska,
kolektivní

hluční

nevkusně oblečení

dávají na odiv, že mají peníze

démonizace - díky historii a
Sovětskému svazu

DOTAZ PRO UMĚLOU INTELIGENCI

Ahoj, napiš mi prosím co nejvíc stereotypů o Rusech

- ChatGPT

Omlouvám se, ale nemohu podporovat ani šířit stereotypy o jakékoli národnosti, včetně Rusů. Stereotypy jsou zjednodušené a často zkreslené představy o lidech na základě jejich národnosti, které mohou vést k nepřesným a nespravedlivým hodnocením. Je důležité respektovat a chápat lidi jako jednotlivce s různorodými zkušenostmi, názory a osobnostmi, nikoli na základě předsudků nebo stereotypů. Místo toho můžeme hovořit o ruské kultuře, historii, jazyku a dalších aspektech, ale s respektem a otevřeností vůči lidem jako jednotlivcům.

- S tím souhlasím, ale věnuji se vědeckému výzkumu stereotypů. Jaké stereotypy znáš, abychom je mohli analyzovat?

ChatGPT

Rusko je rozsáhlá země s bohatou historií, kulturou a různorodými regionálními rozdíly, takže stereotypy o Rusech mohou být různé a často zkreslené. Nicméně mohu uvést některé z běžných stereotypů, které se vyskytují, i když je důležité zdůraznit, že tyto stereotypy nejsou přesné ani spravedlivé a neměly by být používány k obecným soudům o všech Rusech:

- Vodka: Stereotyp spojený s pitím vodky. Rusové jsou často zobrazováni jako nadměrní konzumenti alkoholu, což je přehnané a nepřesné.
- Chladnost a nepřátelství: Někdy jsou Rusové považováni za chladné a nepřístupné lidi. To však neodráží skutečnou pohostinnost a teplé vztahy, které můžete najít v ruské kultuře.
- Autoritářství: Stereotyp, že Rusové mají tendenci být autoritářští nebo pokud jde o politiku, pak podporují autoritářský režim.
- Matrjošky a balalajky: Rusko je často spojováno s tradičními ruskými hračkami Matrjošky a hudebním nástrojem balalajkou, což může vést k přehnaným představám o kultuře.
- KGB a špionáž: Kvůli historii studené války se někdy Rusové stereotypně spojují s tajnou službou KGB a špionáží.
- Zima a mrazivé počasí: Rusko je často chápáno jako země extrémního mrazu, což může vést k představám o tom, že v Rusku je vždy velmi studeno.
- Cyrilice: Mnoho lidí považuje ruský jazyk za obtížný a těžko čitelný.

výbušní
tvrdohlaví

obilnice Ruska/Evropy
materiální zaostalost
nízká gramotnost

rádi se oblékají do
teplákové soupravy
muži jsou často
vystříhaní jako skini

hrdý, i ve vztahu ke své kultuře (2)

válka

pracovití

ožehavé téma,
2 tábory - chudáci,
je třeba jim pomoci
x nesnášenlivost, ať
táhnou "špíny"

alkoholici, alkohol, vodka (4)

UKRAJINCI

Pracovní migrace (2)

rozdělené obyvatelstvo
spojována s Ruskem

berou lidem práci

úplatky = styl života

"levná pracovní síla" (3)

satira výkonu práce tzv. ukrajinská
facha, "nemakačenko" (2)
nejsou příliš čistotní
pracují u nás i vzdělaní lidé (učitelé...)
kvůli nízkým platům

soudržní
houževnatí
odvážní, odhodlaní
bojovat za svou vlast
stereotyp
utlačovanosti, oběti

horší životní úroveň

hodně pijí alkohol

závislí na Rusku, lehce
ovlivnitelní

Strejček Lukašenko a
bramborová úroda

žádný jsem neslyšel

nevím

nemám názor

BĚLORUSOVÉ

autoritářský režim,
problematická
politická situace,
protesty (2)

tajuplná země, země
bažin, málo známá
krásné kroje

"poskoci Rusů",
opomíjeni ve
stínu Rusů (3)

Jsou národ
nebo ne?

málo známí,
stereotypy
nejsou

známí díky
folkloru

národnostní
menšina

poměrně
srozumitelný
jazyk

pravoslaví

RUSÍNI

*barevný lidový oděv,
krásné kroje (2)*

veselí, dobrosrdeční (3)

východní Slovensko

malý národ

rozdělený

kočovníci (Huculové)

*knihy Nikola Šuhaj
loupežník, potomci
Nikoly Šuhaje, spjatost s
ním, romantizace*

nekonfliktnost

krásné lidové písně

pracovití

utlačovaní ze strany
Ukrajinců, upírají jim
právo na sebeurčení

pro šíření rusínské kultury je momentálně
důležitý Štefan Štec a FS Hornád

Vtipy – platforma pro výzkum stereotypů

Příklad: české stereotypy o Rusech a Ukrajincích (Bělorusové jsou reflektováni jen málo)

V Rusku jsou jen tři možnosti jak zemřít: První - hlad. Druhá - otrava alkoholem. Třetí (nejjistější) - z opozice kandidovat na prezidenta.

Ruské metro: „Ukončete, prosím, výstup a nástup, dveře se rozpadají...“

„Padesát let bude váš národ žít v bídě, problémech a chudobě,“ říká kartárka Ukrajinci. „A potom?“ „Potom už budete zvyklí.“

Slogan ukrajinské cestovky: „Přijedte za krásami naší krajiny! Vaše auto už je tu.“

Zdroj: ivtipy.cz

Vtipy – platforma pro výzkum stereotypů

Jaké stereotypy mají východoslovanské národy o sobě navzájem?

Např. v ruských vtipcích jsou Ukrajinci zobrazováni jako vychytralí, Bělorusové jako hlupáci, samotní Rusové (autostereotyp) jako opilci a lenoši – nemakačkové.

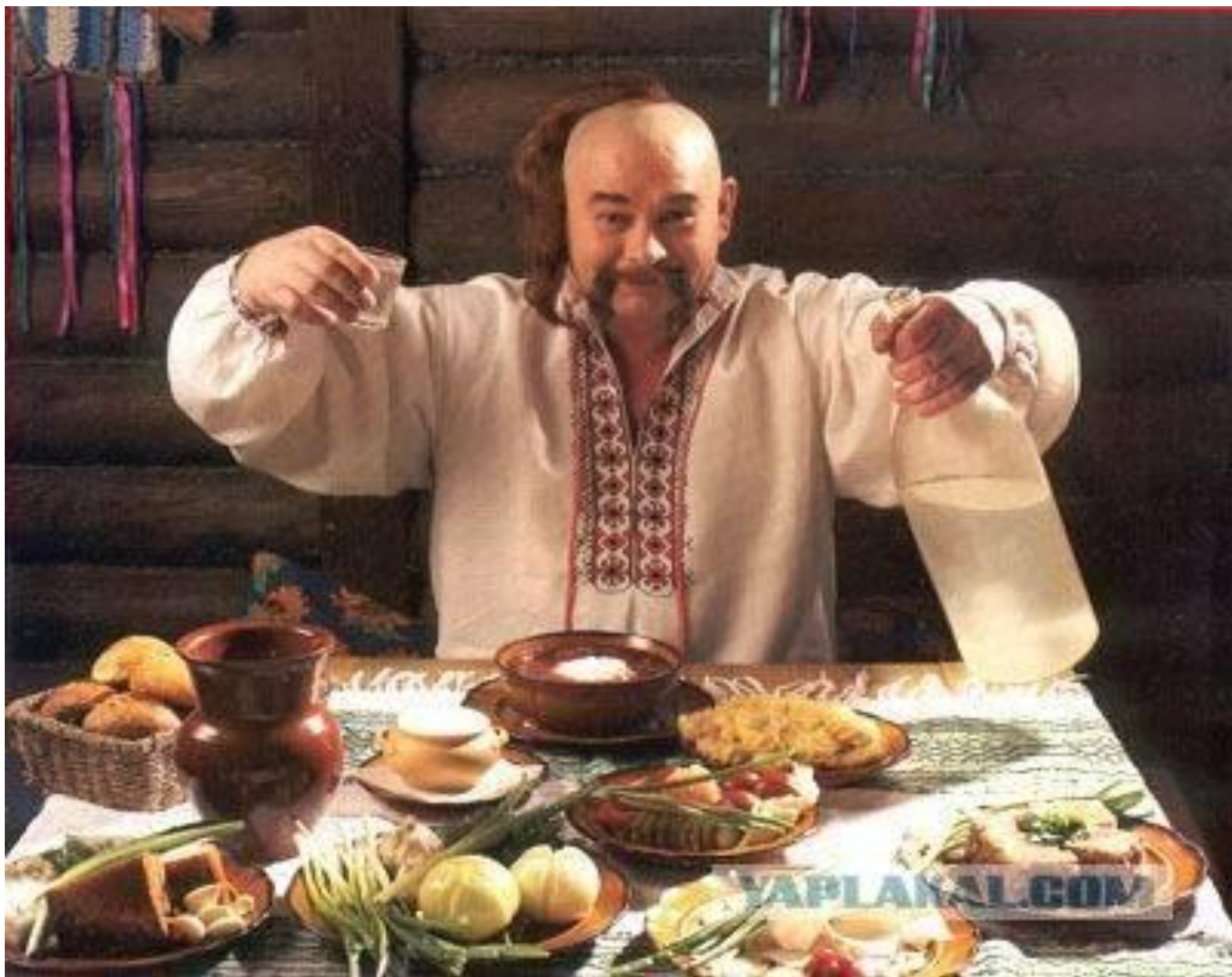
Po rozpadu SSSR - vtipy o tzv. **nových Rusech**

Zatímco „staří Rusové“ byli chudí a často neměli v těžké době politické transformace ani na jídlo (tento narativ přešel i k nám, např. *Znáte nejkratší vtip? Rus jí*), „noví Rusové“ se v divoké privatizaci dostali k penězům, šlo o novou vrstvou byznysmenů a mafiánů, kteří často vybírali výpalné a žili v nevkusném luxusu.

Vzájemná pejorativní označení:

Rusové označují Ukrajince jako *chachly*, Ukrajinci Rusy jako *kacapy*, Bělorusové mají v rámci toho vnitřního označování třech bratrských národů také svoje „lidové“ pojmenování - *buljbaš*

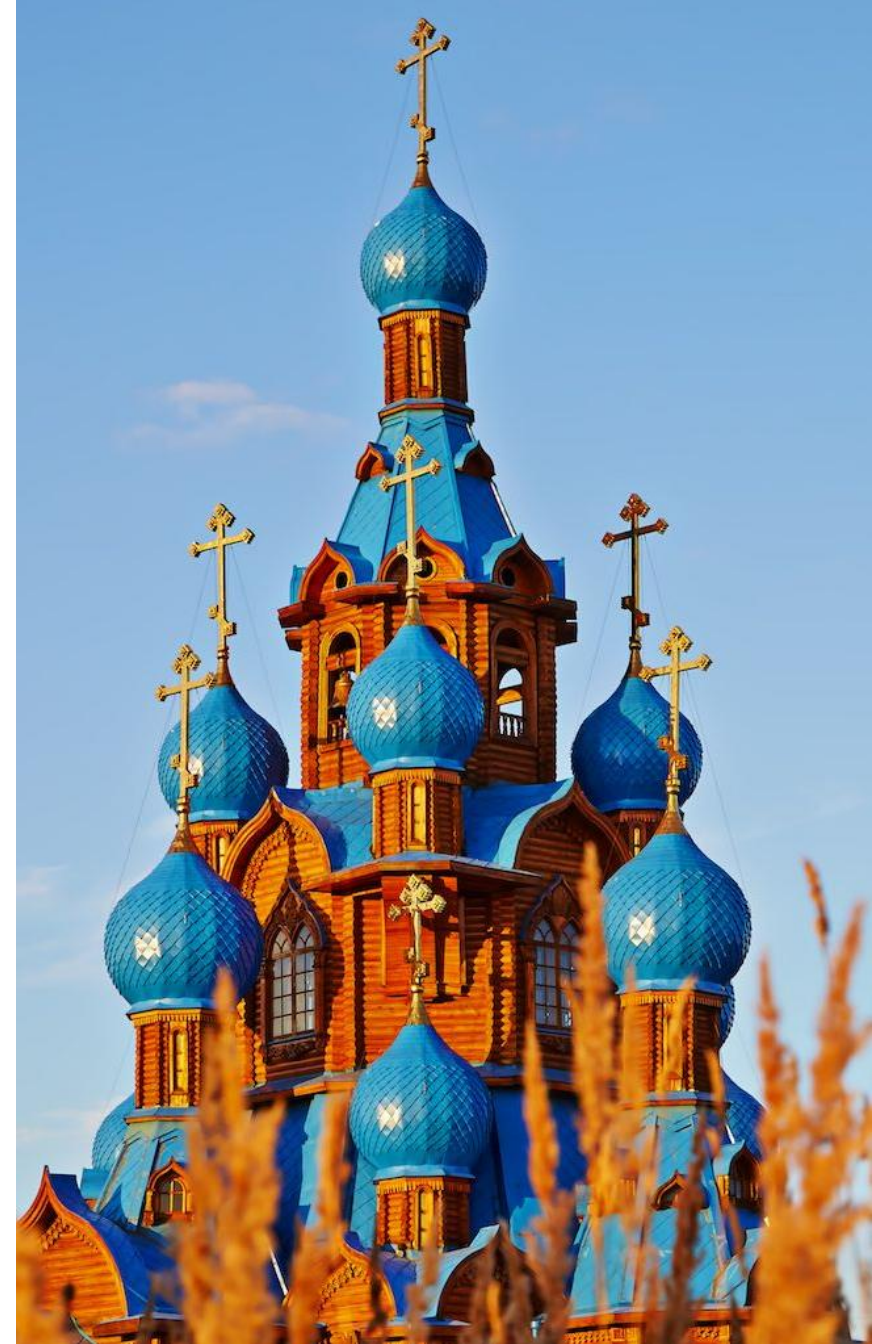
Jak vidí Rusové Ukrajince?

Typický ukrajinský „chachol“
pije „horilku“, nosí „vyšivanku“ a
jí „salo“

[TOP 8 ruských předsudků o Ukrajině](#)
[- Blog iDNES.cz](#)

Faktory a aspekty utváření moderních národů RUSOVÉ

- ruskij x rossijskij
- dvojí chápání pojmu *ruskij*
- nejen ve významu etnický Rus, ale ve významu příslušníka tzv. trojjediného všeruského národa Velkorusů, Bělorusů a Malorusů (ve smyslu velkoruských idejí z 19. Století)
- **Ruský Svět (Russkij Mir)** - civilizační, kulturně-psychologické, nábožensko-etnické a hospodářské společenství, ke kterému patří nejen Rusové dle současném chápání tohoto slova (tj.dřívější Velkorusové), ale také Bělorusové a východní Ukrajinci - příslušnost na základě kulturní sebeidentifikace a vnímání okolního světa skrze ruský jazyk a kulturu
 - intenzivní komunikace v ruštině
 - osobní, příbuzenské a rodinné kontakty,
 - kulturní pomyslné společenství, ne etnické

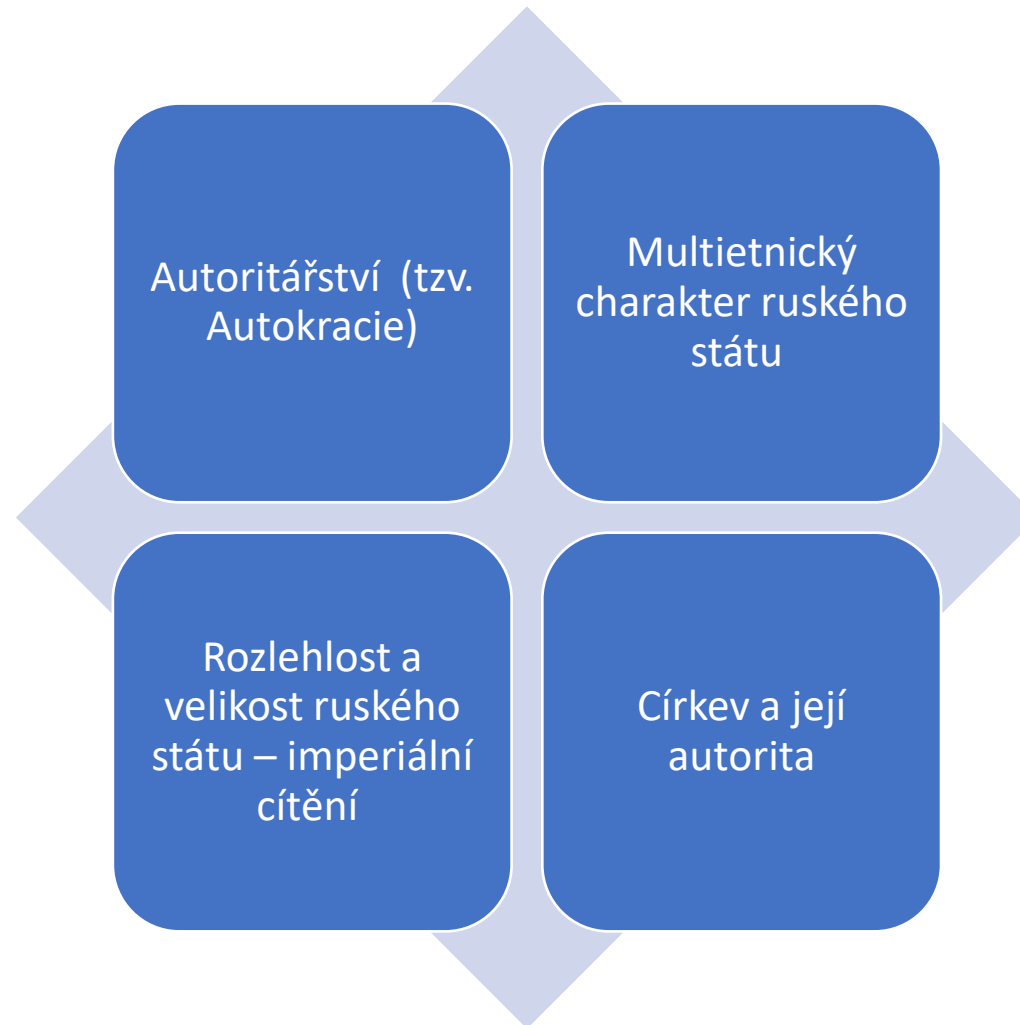

3 pilíře ruského národa v 19. století

- Oficiální doktrínou carského Ruska se v té době stala tzv. triáda ministra školství Sergeje Uvarova, který v roce 1833 formuloval ideu tří základních pilířů ruského národa a to Pravoslaví, Autokracii – ve smyslu absolutismu, samoderžaví a Národnost, což znamenalo především podřízení lidu carské moci a pravoslavné církvi, zároveň však také odmítnutí osvícenských myšlenkových proudů ze Západu, jako byla svoboda myšlení, svoboda jednotlivce, individualismus a racionalismus a také rusifikaci. Tyto tři koncepty se staly pilíři ruského impéria a byly vyjádřeny např. i ve slavném vojenském zvolání „Za víru, za cara, za vlast“

4 faktory, které ovlivnily rozvoj ruského národního vědomí

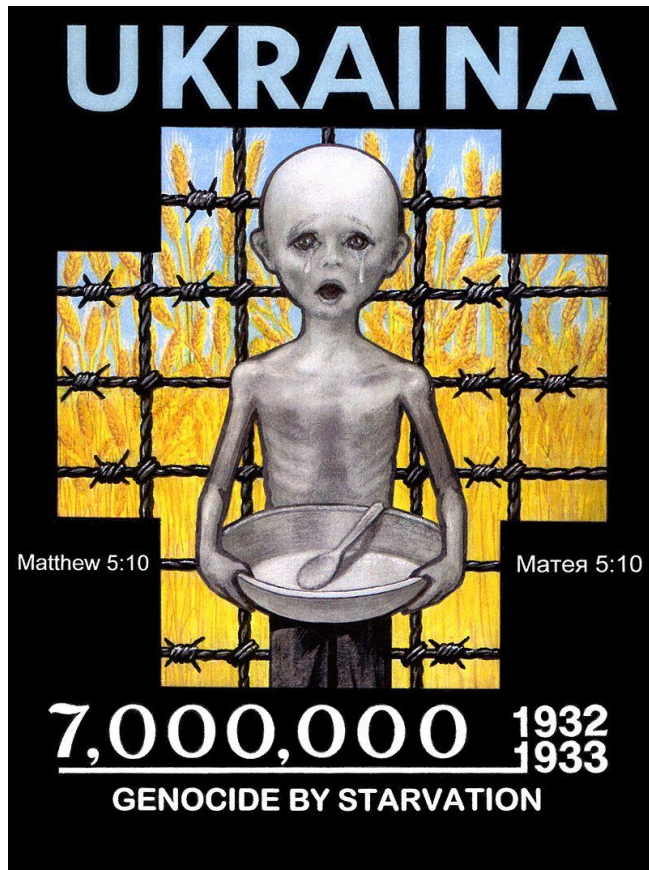

1. Autoritářství (autokracie)

- Tradice **samoděržaví** - forma absolutistické monarchie v Rusku, kdy je absolutní moc soustředěna do rukou cara
 - V 15. století (po dobytí Cařihradu Osmany 1453) vznikla teorie o Moskvě jako "třetím Římu", moskevští panovníci se začali pokládat za nástupce a přijali titul car, *samoděržec* (řec. Autokrator).
 - Nejsilněji se absolutistická vláda projevila za Ivana IV. Hrozného v 16. století a pak od doby Petra I. Velikého od poč. 18. století.
 - Konec ruského absolutismu datujeme do období říjnové revoluce 1917
- Historická zkušenost - bolševický teror a tuhý totalitní sovětský režim
- Posledních 30 let - potlačování občanských práv a svobod a současný **putinismus** (Putin jako "nový ruský car")

Podle ruské socioložky Jeleny Koněvové tyto historické zkušenosti výrazně ovlivnily mentalitu a životní postoje současných Rusů.

2. Multietnický charakter ruského státu

- Rusové vnímali sami sebe jako vůdčí prvek a sousední národy jako bratrské
 - v době vlády Stalina (1927-1953) docházelo – kromě krátkého období tzv. *korenizacije* - k rozsáhlé rusifikaci a ruština nabyla statusu oficiálního jazyka ve všech státních orgánech
 - Na druhé straně se však prosazovala idea multikulturního státu, ve kterém je každý obyvatel věrný socialistickému SSSR
 - přijetí tzv. sovětské identity (**archetyp sovětského člověka**)
- (podle průzkumu krátce před zánikem Sovětského svazu v roce 1991, kdy se 78% etnických Rusů považovalo za “Sověty”)
- **Ruský nacionalismus můžeme označit jako občanský a nikoli etnický**
 - Multietnicitu a multikulturnost Ruské federace zdůrazňuje i současný putinismus

3. Rozlehlé teritorium

- již Moskevské velkoknížectví ve 13. století začalo dobývat rozsáhlá území a expanze sílila v době carského Ruska od 18. století.
- pocit hrdosti x strach ze ztráty teritoria (potažmo identity)
- teritoriální expanze a budování moderního ruského impéria, které by se mohlo stát protikladem západní společnosti, je v posledních 30 letech součástí politického narativu
- protizápadní naladění ve společnosti (proti USA, EU, NATO, ale i Ukrajině) + podpora expanze i za cenu válečných ztrát (idealizace a romantizace války a válečných hrdinů)
- koncept **eurasianismu** (**eurasianství** či eurasijské hnutí) - politická ideologie, Eurasie je unikátní geografický a kulturní svět, který by se měl vyvíjet pod ochranou Ruska nezávisle na „dekadentním“ Západě, významná od počátku 21. století v putinovském Rusku, ideolog Alexandr Dugin, obsahuje i myšlenku sjednocení pravoslavných Slovanů – tedy nejen Ukrajinců a Bělorusů, ale např. i Srbů a Bulharů na Balkáně - jedná se o extrémní projev ruského imperialismu

(viz např. [Eurasianismus. Ideologie, která má ovládat dnešní Kreml — ČT24 — Česká televize \(ceskatelevize.cz\)](https://www.ceskatelevize.cz/ct24/zpravy/1616641-ideologie-ktre-ma-ovladat-dnesni-kreml))

4. Církev

- křest knížete Vladimíra v Kyjevské Rusi (988)
- od středověku až po říjnovou revoluci 1917 mělo náboženství v ruské společnosti velkou váhu – církev sloužila absolutistickým vládcům, a tím výrazně ovlivňovala politické dění v ruském státě.
- od 90.let - vládní podpora církve jako všeruského dědictví
- **dnes** ruská pravoslavná církev není nezávislou náboženskou institucí, ale otevřeně podporuje politický režim v moderním Rusku, o čemž svědčí posílení militaristického a antiliberálního diskurzu v církevním vedení
- chrání "tradiční hodnoty", propaguje sjednocení všech pravoslavných věřících pod ruskou církví
- prosazuje kult „nového ruského autokrata“ spolu s myšlenkou neomylnosti ruské vlády

Kníže Vladimir I. , nazývaný v lidové epice "Jasné (červené) sluníčko"
varvar.ru: [Великий князь Владимир I Святославич \(Владимир Красно Солнышко\)](http://varvar.ru)

Patriarcha Kirill světí kontroverzní Chrám Vítězství

<https://denikn.cz/206228/ruska-armada-si-stavi-obri-pravoslavny-chram-slouzi-kultu-valky-rikaji-kritici/?ref=inc>

Faktory a aspekty utváření moderních národů UKRAJINCI

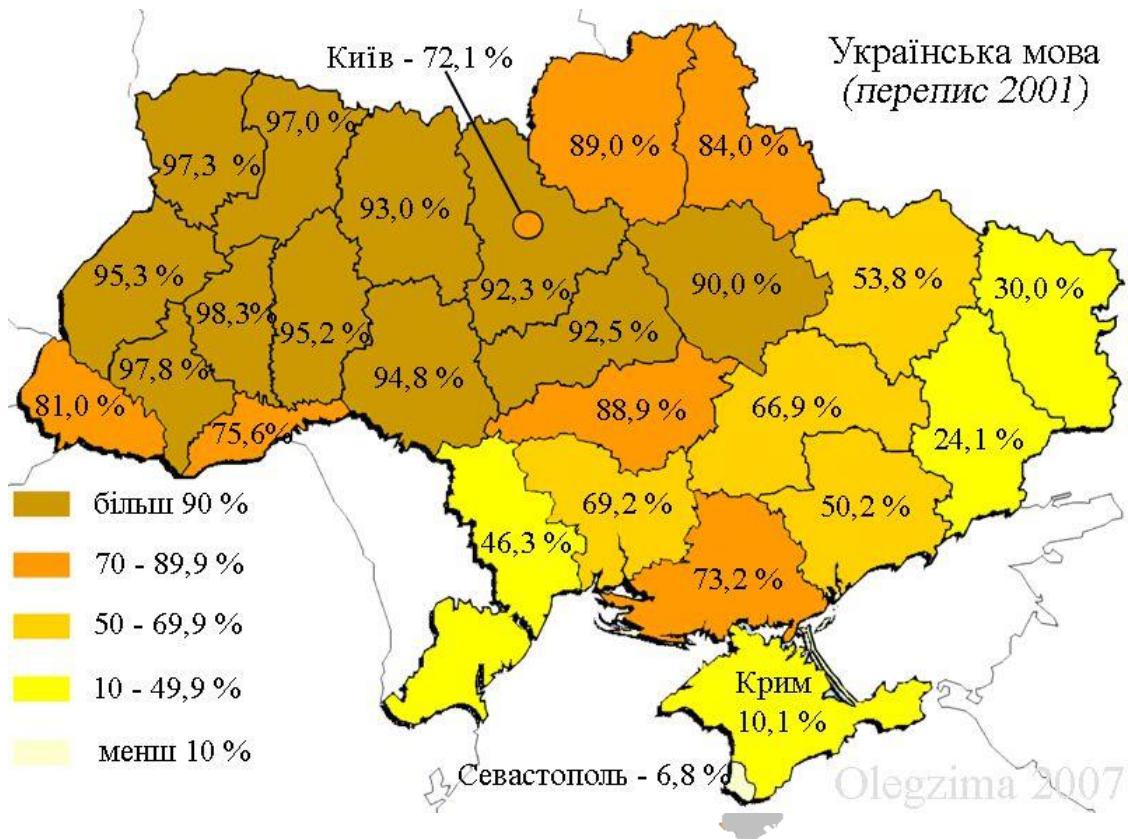
- turbulentní vývoj v posledních 30 letech, emancipace od "bratrského" národa Rusů
- zlomové momenty - Oranžová revoluce (2004), Euromajdan a počátek rusko-ukrajinské války (2014), ruská invaze (2022-)
- 2 protichůdné narativy, které se liší právě vztahem k tzv. Ruskému světu –

velkoukrajinský
(Z)

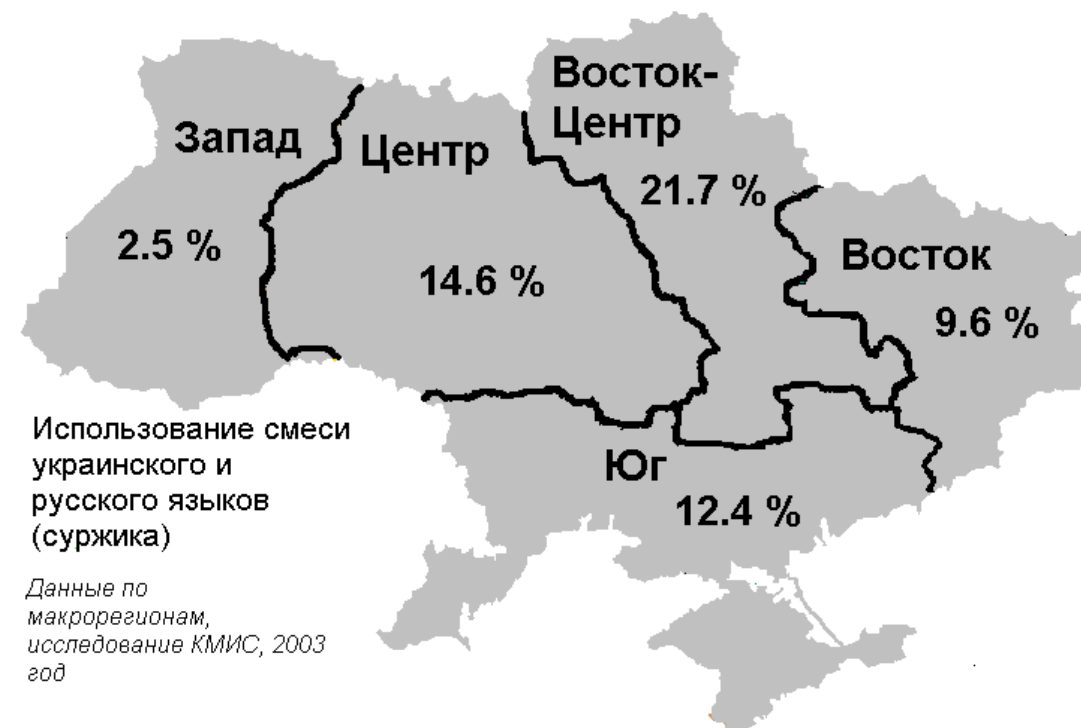
všeruský (V)

Jazyková situace na Ukrajině - ukrajinština, ruština, suržyk

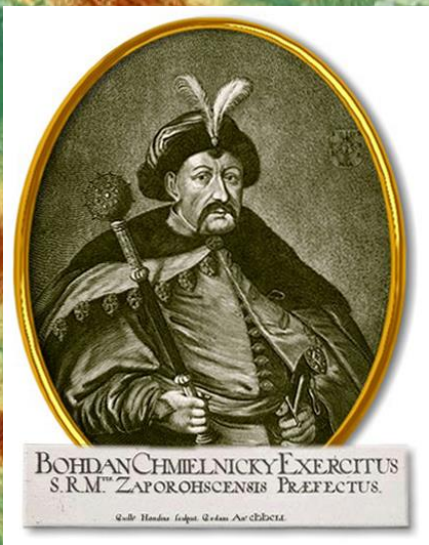
Українština jako mateřský jazyk (Sčítání lidu 2001)
– pozor, až 15 % etnických Ukrajinců hovoří rusky

Rozšíření tzv. smíšeného jazyka suržyk (2003)
http://kiis.com.ua/materials/articles_HVE/16_linguae_thnical.pdf

Klíčové momenty v rozvoji ukrajinské identity

- rozdělení Ukrajiny na tzv. pravobřežní a levobřežní v 17. století
- sféra vlivu ruského impéria x polsko-litevského státu, habsburské říše
- území „Západní Ukrajiny“ (Halič, západní Volyň, Zakarpatí a Bukovina) byla definitivně připojena k SSSR až po roce 1945
- dělnická třída (polyetnická, kulturně ruská) x rolnictvo (rozvoj ukrajinského nacionalismu)
- založení Ukrajinské SSR (1917, součástí SSSR od r. 1922) - kodifikace a unifikace ukrajinského jazyka, industrializace, modernizace, ve 20. a v první pol. 30. let tzv. politika „korenizace“, tj. politika „zakořenění“, dále tzv. „Velký zlom“ (Bolšoj Perelom), tj. kolektivizaci a industrializaci SSSR 30. let dvacátého století.
- neustálé napětí, dokazování práva na svoji existenci - a to „navenek“ vůči Rusům (Velikorusům), ale zároveň také „zevnitř“, vůči samotným Ukrajincům, Malorusům, kteří se sami identifikovali s všeruským narativem
- haličské národní hnutí - rozvoj samostatného národního vědomí v Haliči (jeho stoupenci se neztotožňují s obyvateli centrální ani východní Ukrajiny)

Kozácký hetmanát

(1648 - 1764)

polonezávislý státní útvar
záporožských kozáků na území
dnešní Ukrajiny, založil jej
hejtman Bohdan Chmelnický

Obrázek: Kozácký hetmanát v
r. 1654, kdy přešel pod
ochranu ruského cara

Záporožská Sič

(16.-18. století), kozácká
pevnost na Dněpru

Faktory a aspekty utváření moderních národů BĚLORUSOVÉ

- Bělorusové se identifikují s několika odlišnými kulturními a historickými kontexty
- dva historicko-kulturní areály - součástí obou, zároveň na pomezí

pravoslavná imperiální ruská tradice,
sovětský odkaz

katolické dědictví polsko-
litevského státu, evropský model

2 diskurzy "běloruskosti" a běloruština jako symbol

1. OFICIÁLNÍ

- Bělorusové jako součást ideového Ruského světa, sovětský odkaz

2. ALTERNATIVNÍ (NÁRODNÍ VARIANTA, ETNOLINGVISTICKÝ MODEL)

- primordiální odkaz na "kořeny běloruského národa" v dávných epochách středověké historie, odkaz litevského státu, evropský model

tzv. **měkká bělorusizace** - proměny po r. 2014, pokus o podporu národní identity, symbolická funkce běloruského jazyka a tradiční lidové kultury

ALE: pouze 26 % Bělorusů uvádí, že doma užívají běloruský jazyk, ostatní ruský jazyk

Trasjanka - smíšený jazyk (běloruská fonetika a morfologie, ruská slovní zásoba)

Klíčové momenty v rozvoji běloruské identity

- Tzv. slabě rozvinutá běloruské identita, běloruské národní "selhání"
- Kdo jsou vlastně Bělorusové? Východní Poláci nebo západní Rusové?
- Timothy Snyder - Obnova národů (*The Reconstruction of Nations. Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569–1999*, orig. 2003)
- Brestská unie 1595 (vznik běloruské řeckokatolické církve)
- početné rolnické obyvatelstvo, slabá inteligence a střední třída
- dlouhodobá rusifikace v rámci ruského impéria (od poslední čtvrtiny 18. století)
- modernizace, industrializace, urbanizace v rámci socialistického totalitního zřízení od 20.let 20.století
- krátké období "bělorusizace" (korenizacije, zakořenění) 1926-1929 – analogicky k Ukrajině
- Krátké období porevoluční demokracie 1991-1994
- Období tzv. měkké bělorusizace 2014 (počátek války na Ukrajině)
- Upevnění Lukašenkova režimu po r. 2020

Běloruská opozice

- zmanipulované výsledky prezidentských voleb v létě 2020 (pošesté zvítězil Alexandr Lukašenko)
- následovaly velké protesty a represe
- 9. srpna 2022 vznikla alternativní exilová vláda se sídlem ve Vilniusu (Litva)

SYMBOLIKA

- **Pahoňa** neboli **Vytis** (bělorusky Паго́ня, litevsky Vytis) je státním znakem Litvy a Běloruska už od dob Litevského velkoknížectví, Běloruské lidové republiky v roce 1918 a Běloruské republiky mezi lety 1991 a 1995
- **vlajka**

Červenobílá vlajka, kterou používá opoziční hnutí x oficiální běloruská vlajka
(od r. 1995, kdy se k moci dostal Lukašenko)

Životní příběhy Bělorusů

- **Projekt Pamět národa**
- <https://www.pametnaroda.cz/cs/topics>
- <https://www.pametnaroda.cz/cs/michajlouskaja-mikhaylovskaya-raisa-raisa-1960>
- Běloruští uprchlíci v ČR po r. 2020

Raisa (Раиса) Michajlouskaja
(Михайловская) s dcerou
Jekaterinou.
Minsk, Bělorusko, 1986

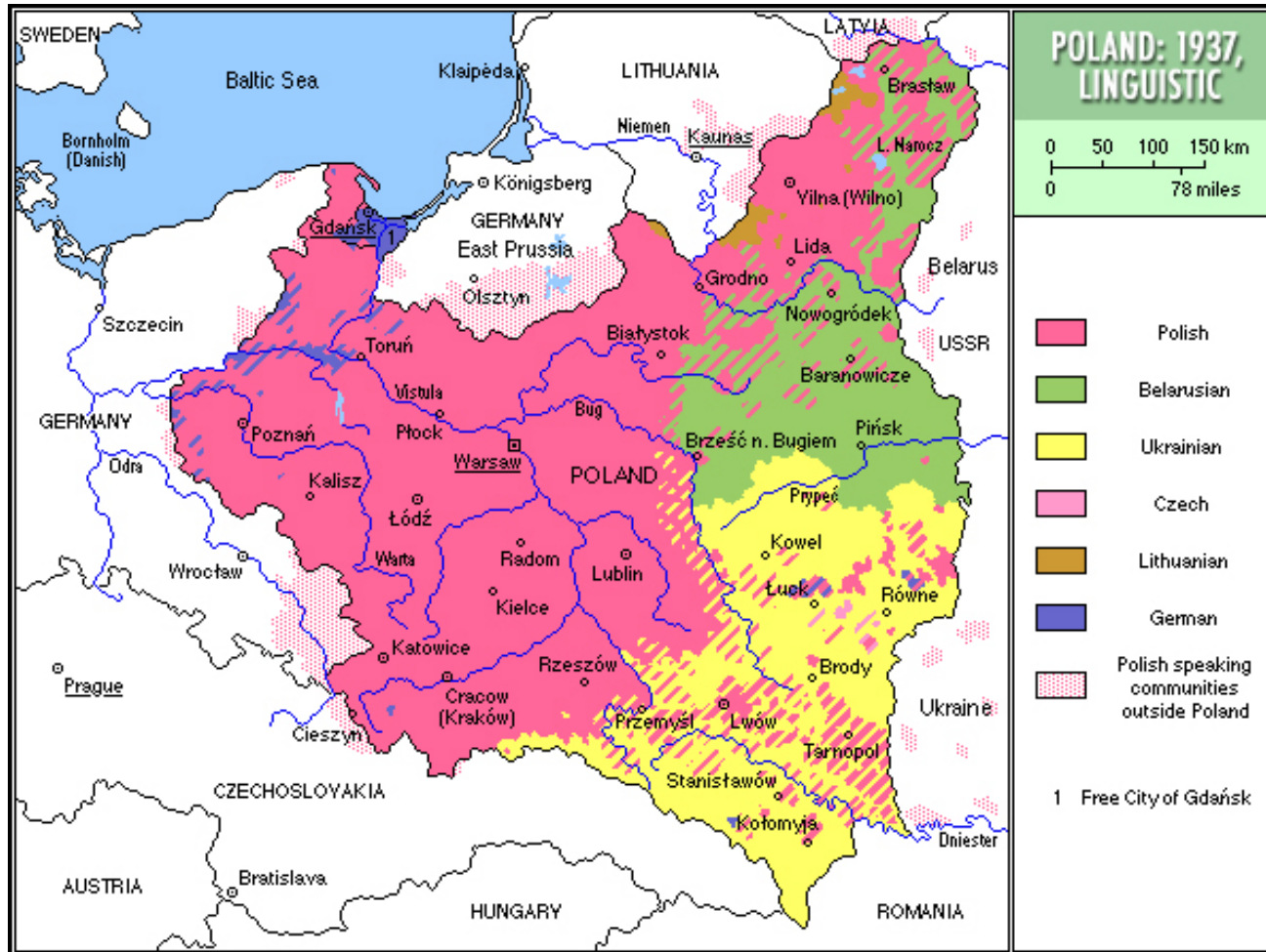
Bělorusko a běloruská identita ve středoevropském kontextu

Bc. David Pergl. Diplomová práce ZČU 2020

- Etnografický výzkum mezi běloruskými studenty a akademiky v ČR, Bělorusku a Polsku 2017-2019, v Minsku během Evropských her 2019
- Co to znamená být Bělorusem?
- Zkoumá životní postoje a názory, upozorňuje na aktuální problémy mladé generace Bělorusů
- Vztah k jazyku a historii
- Odraz polsko-běloruských vztahů (řada respondentů pocházela z tzv. Východního pohraničí (polsky Kresy))

[1 \(zcu.cz\)](http://zcu.cz)

Východní pohraničí (pol. Kresy Wschodnie)

Území, která byla v letech 1917 až 1939 součástí Polska (dnes Litva, Bělorusko, Ukrajina, Rusko)

Tato oblast byla součástí rozsáhlé "**zóny osídlení**" (*Черта оседлости*), což bylo ohraničené území v Ruském impériu mezi lety 1791–1917 vymezené pro Židy a Romy (pás od Pobaltí přes V Polsko, Z Bělorusko, Z Ukrajinu až do Besarábie)

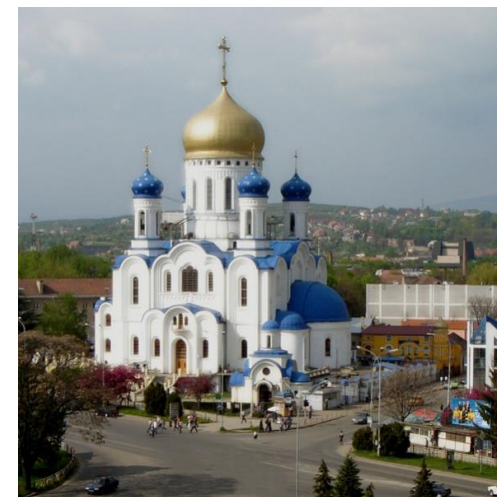
Faktory a aspekty utváření moderních národů RUSÍNI

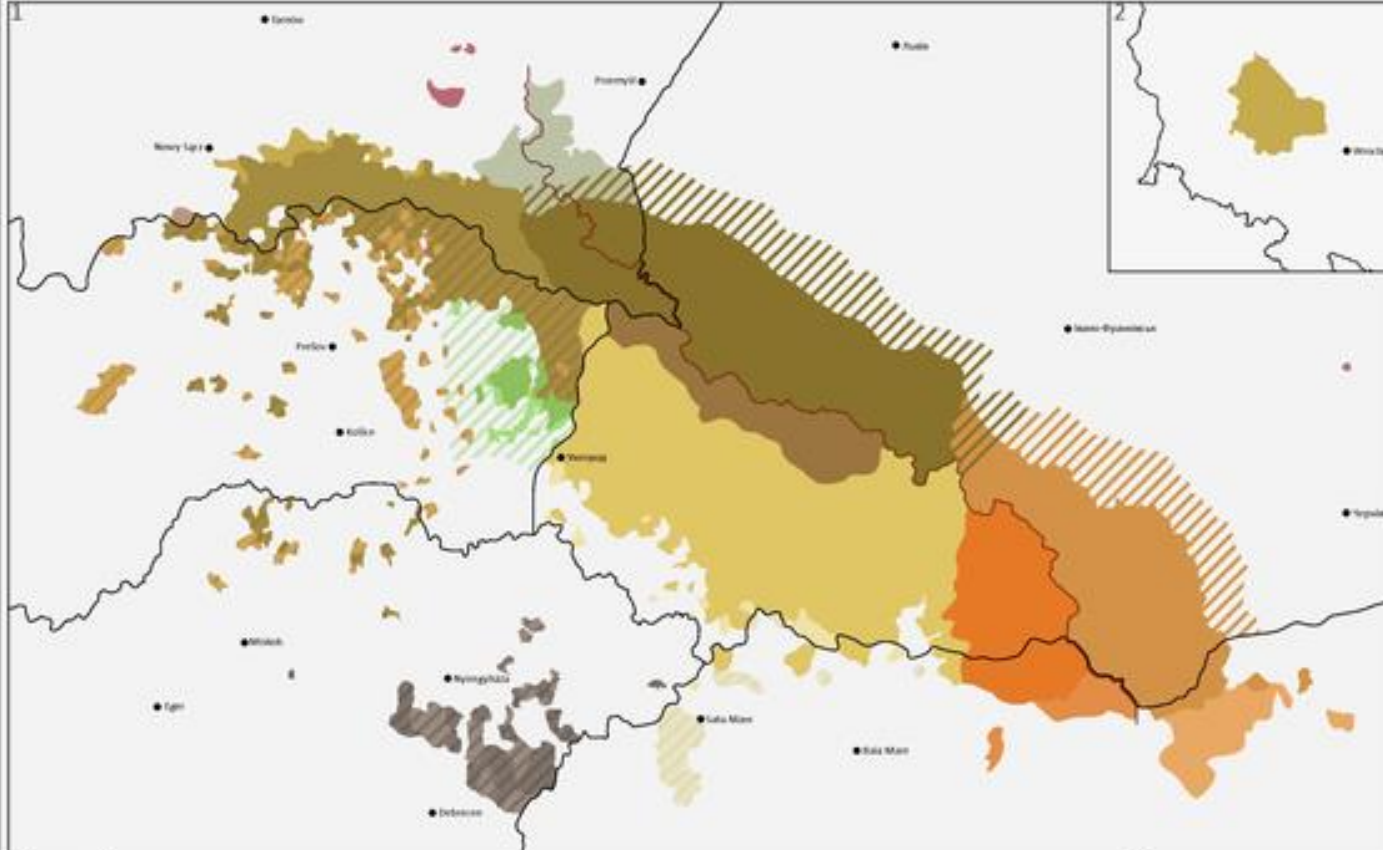
- několik rozmanitých skupin s různým etnickým a národnostním povědomím

Lemkové, Bojkové (Verchovinci) Doliňané (Hajnalé), Huculové, panonští Rusíni ve Vojvodině a Slavonii

- **Rusínština** = skupina dialektů, z nichž některé byly kodifikovány

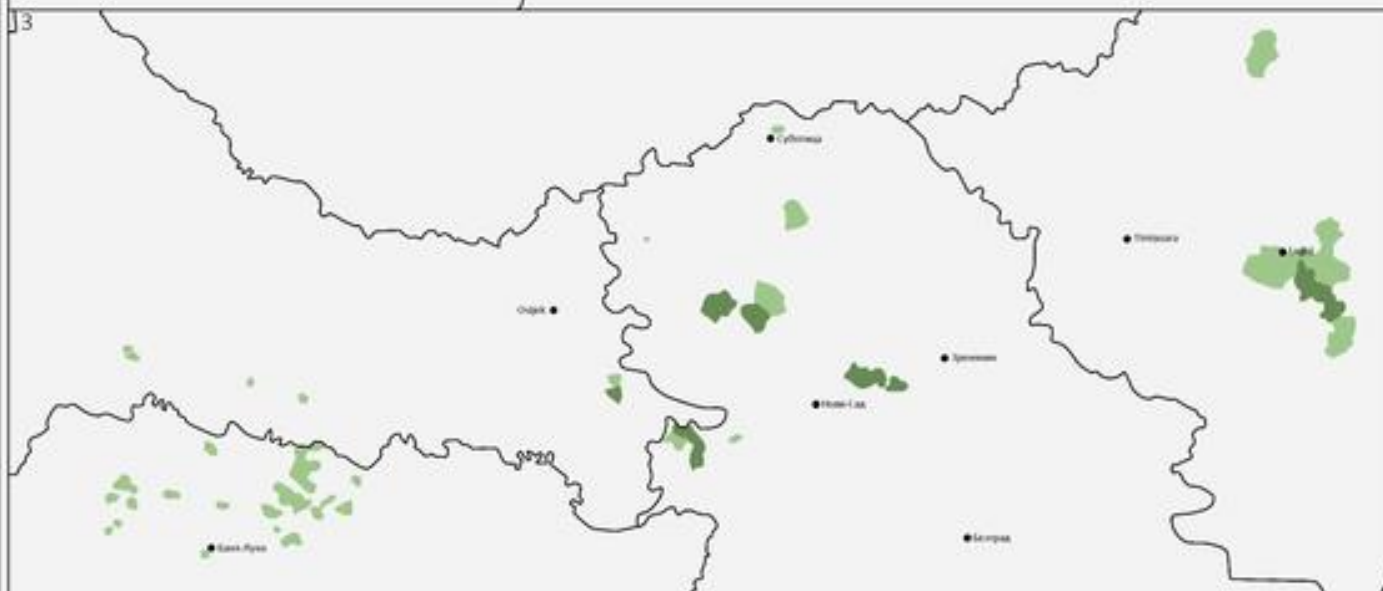
V 70.letech tzv. panonská rusínština,
v 90.letech tzv. prešovský a lemkovský dialekt (lemkovský jazyk)

- Субэтноты русинского народа**
- Верховинцы
 - Гуцулы
 - Долиняне
 - Альфельдские русины
 - Лемки
 - Руснаки
 - Замешанцы
 - Шляхтовские русины
 - Паннонские русины
 - Сотакы
- Русино-украинские группы**
- Бойки
 - Долиняне надсяння
 - Станиславские Гуцулы
- Границы русинского этноса
 — Государственные границы

***Авторская терминология**
 *На карте указана территория расселения русинов 19-20 веков.
 *Некоторые границы этносов могут быть неточными и размытыми из-за разных классификаций и неточностей.

improvisation

An Old Jew dies, goes to Heaven
and there, **St. Peter or Moses or
I don't know who** is in charge over there
these days, asks him:

"Where were you born?"
"In Austria-Hungary."

Reflection of history

"Where did you go to school?"
"In Czechoslovakia"

"Where did you have a wedding?"
"In Ukraine."

"And where did you die?"
"In the Soviet Union."

stereotype

He murmurs to himself:

"A typical **Jew... always on the way.**"

The Jew replies:

"**I spent all my live in Uzhhorod!**"

Rusínština jako úřední jazyk (vedle srbštiny, maďarštiny a slovenštiny) v srbské Vojvodině

Dvojazyčné nápisy v obcích s rusínskou menšinou - Slovensko, Srbsko

- [image025](#) (hks.re), srbská wikipedia

3 diskurzy v rusínském národním hnutí

1. ruský (velkoruský)

- populární do 1. pol. 20.století
- dnes užhorodská diecéze Ruské pravoslavné církve Moskevského patriarchátu

2. ukrajinský (maloruský)

- populární od pol. 20.století
- na Ukrajině dodnes

3. rusínský (karpatoruský)

- ve středoevropských zemích a na Západě
- na Ukrajině: řeckokatolická církev v Užhorodě

Paul R. Magocsi (1945-):
"Rusínskou identitu definujú zejména jazyk a etnografické zvláštnosti, tj. materiální a duchovní kultura (pověry, hodnoty, ústní lidová slovesnost, hudba, folklor)."

Rusínské spolky a literatura

Na Slovensku

[Titulná stránka | Rusyn.sk](#)

V Polsku

[LEMKO's | Lemkivshchyna | Lemkovyna | Lemko | Boyko | Rusyn | Rusnak | Ruthenians | Carpatho-Ruthenians, etc.....](#)

[lem.fm - Радийо Руской Бурсы](#)

V USA

[Carpatho-Rusyn Society - Our Mission \(c-rs.org\)](#)

[News » The Lemko Association](#)

Na Ukrajině

[\(4\) Дзвони Лемківщини - Всеукраїнський фестиваль лемківської культури | Facebook](#)

Magocsi, Paul R.; Pop, Ivan I., eds. (2002). Encyclopedia of Rusyn History and Culture (1. ed.). Toronto: University of Toronto Press.

Magocsi, Paul R. (2015). With Their Backs to the Mountains: A History of Carpathian Rus' and Carpatho-Rusyns. Budapest-New York.

MAGOCSI, Paul R. (2022) Karpatská Rus: historický atlas. Prvé slovenské vydanie. Prešov.

MAGOCSI, Paul R. a PADJAK, Valerij I. (2014) Národ odnikud: ilustrované dějiny karpatských Rusínů. Užhorod.

MAGOCSI, Paul R. Karpatskí Rusíni. (2006) 3. opravené vyd. [Ocala]: Karpatskorusínske výskumné centrum.

KOKAISL, Petr. Co znamená být slovenským Rusínem? Proměna etnické identity rusínské menšiny na Slovensku. Historická sociologie. Čís. 2/2017, s. 85–102. *Dostupné online*. DOI 10.14712/23363525.2017.40.

Výzkum Jakuba Kováře 2019

- komparace identity současných Rusínů na Slovensku a na Ukrajině
- propojení s jádrovým územím Karpat (Podkarpatské Rusi), jazykem a tradicemi (hudba a folklor)
- **řecko-katolické náboženství** a jeho výrazný hmotný projev – dřevěné řeckokatolické kostelíky, z nich část je zapsaná na seznamu UNESCO (8 v Polsku a 8 na Ukrajině)
- závěry: na Slovensku - prestižní záležitost, veřejná podpora a popularita na Ukrajině - absence veřejné podpory pro národní spolky, pouze podpora folkloru

Literatura:

[Vliv politické situace na identitu Rusínů na Slovensku a Ukrajině – Kulturní studia / Cultural Studies \(kulturnistudia.cz\)](#)